

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 85

11 Απριλίου 2012

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4071

Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΤΗΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΤΗΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ - ΙΣΟΡΡΟΠΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Άρθρο 1 Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)»

Προστίθεται άρθρο 281Α στο ν. 3852/2010 (Α' 87) ως εξής:

«Άρθρο 281Α

Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)»

1. Για την υποστήριξη των δήμων που συνιστώνται με το ν. 3852/2010, την ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης και την άμβλυση των περιφερειακών και ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, καθώς και την προώθηση της διαδημοτικής συνεργασίας, καταρτίζεται το Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ).»

2. Το Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» έχει ως στόχους τη βελτίωση σε τοπικό επίπεδο των όρων για βιώσιμη ανάπτυξη, τη βελτίωση των όρων για την τοπική οικονομία, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή και διαρθρώνεται στους παρακάτω θεματικούς άξονες:

α) Άξονας 1. Χρηματοδότηση έργων που έχουν ήδη ενταχθεί στο πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ» (άρθρο 6 επ. του ν. 3274/2004), καθώς και νέων έργων προς ένταξη στο ΕΣΠΑ μέσω του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης της παρ.7 του άρθρου 40 του ν. 4024/2011.

β) Άξονας 2. Χρηματοδότηση των δήμων για την εκτέλεση έργων τοπικής σημασίας μέσω των διαδικασιών αυτεπιστασίας.

γ) Άξονας 3. Τα μέτρα οικονομικής εξυγίανσης των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, με ειδικότερα αντικείμενα:

i. τη χρηματοδότηση δανείων για την ισοσκέλιση των προϋπολογισμών τους,

ii. τη χρηματοδότηση παρεπόμενων συμφωνιών δανειακών συμβάσεων για την επιμήκυνση του χρόνου αποπληρωμής των δανείων τους,

iii. τη χρηματοδότηση χρηματοοικονομικών διευκολύνσεων των Ο.Τ.Α., οι οποίοι θα ενταχθούν στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης.

3. Η χρηματοδότηση των δράσεων του Προγράμματος «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» διενεργείται ιδίως μέσω πόρων που προέρχονται από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα μέσω εθνικών πόρων, με τους οποίους το κράτος χρηματοδοτεί δραστηριότητες αρμοδιότητας των δήμων και περιφερειών, καθώς και με θεσμοθετημένους υπέρ της τοπικής αυτοδιοίκησης πόρους.

4. Το Πρόγραμμα «Αυτοδιοίκηση - Κοινωνική Συνοχή - Ισόρροπη Ανάπτυξης (ΑΚΣΙΑ)» χωρίς να θίγονται τυχόν ειδικότερες ρυθμίσεις που διέπουν τις επί μέρους δράσεις του, παρακολουθείται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, και από στελέχη των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου αυτού, των συμμετεχόντων στη χρηματοδότηση του Προγράμματος Υπουργείων, καθώς και εκπροσώπους της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ.

Άρθρο 8**Αρμοδιότητες δήμων και περιφερειών**

1. Η περίπτωση 24 της παρ. 5 του άρθρου 94 του ν. 3852/2010 διαγράφεται.

2. α) Στην παράγραφο ΙΙ Β «Τομέας Γεωργίας-Κτηνοτροφίας-Αλιείας», υποπάραγραφο γ' «Υποτομέας Κτηνοτροφίας» του άρθρου 186 του ν. 3852/2010 προστίθεται περίπτωση 44α ως εξής:

«44α. Η άδεια για την ίδρυση και λειτουργία ζωολογικών κήπων, η σύσταση των γνωμοδοτικών επιτροπών του π.δ. 98/2004 (Α' 69), η διενέργεια επιθεωρήσεων και ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 4 του π.δ. 98/2004.»

β) Στο τέλος της παρ. ΙΙΙ του άρθρου 280 του ν. 3852/2010 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η αρμοδιότητα της περίπτωσης 44 της παραγράφου ΙΙ Β «Τομέας Γεωργίας-Κτηνοτροφίας-Αλιείας», υποπάραγραφο γ' «Υποτομέας Κτηνοτροφίας», του άρθρου 186 του ν. 3852/2010 εξακολουθεί να ασκείται από τις αποκεντρωμένες διοικήσεις μέχρι 31.12.2012.»

3. Η παρ. 1 του Κεφαλαίου Δ' του άρθρου 186 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η συμμετοχή και η υλοποίηση σε προγράμματα δράσεων και πρωτοβουλιών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων στο πλαίσιο των περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.»

4. Η περίπτωση 10 της παραγράφου ΙΑ. του άρθρου 210 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Η εποπτεία του οργανισμού Λαϊκών Αγορών Αθήνας - Πειραιά, κατά το άρθρο 7στ του ν. 2323/1995, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 6 παρ. 3 του ν. 3190/2003 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 6 του ν. 3377/2005, και η εποπτεία του Οργανισμού Λαϊκών Αγορών Θεσσαλονίκης, κατά το άρθρο 8α του ν. 2323/1995, όπως προστέθηκε με το άρθρο 8 του ν. 3190/2003, αντίστοιχα.»

5. Το εδάφιο α' της παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3190/2003 (Α' 249) αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο Οργανισμός «Λαϊκών Αγορών Αθηνών - Πειραιώς» μετονομάζεται σε «Οργανισμό Λαϊκών Αγορών Αττικής» και οι προβλεπόμενες από τις κείμενες διατάξεις αρμοδιότητές του ασκούνται σε όλες τις λαϊκές αγορές εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής.»

6. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 3918/2011 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η ίδια δυνατότητα παρέχεται και για υπηρεσίες δήμων, ιδρύματα και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών, που δραστηριοποιούνται στους ανωτέρω τομείς.»

7. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 101 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Δύο ή περισσότεροι δήμοι ή δήμοι και περιφέρειες, με κοινά χαρακτηριστικά, μπορούν να συνιστούν δίκτυα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 και 220 του Κ.Δ.Κ., με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του άρθρου 741 του Α.Κ.. Σκοπός του δικτύου είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των πολιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του δικτύου.

2. Τα ανωτέρω δίκτυα συνιστώνται με αποφάσεις των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων Ο.Τ.Α. και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 267 του Κ.Δ.Κ., όπως ισχύει και το άρθρο 741 του Α.Κ.. Στα δίκτυα αυτά μπορούν να συμμετέχουν και αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α..»

8. Οι Περιφέρειες είναι αρμόδιες για τη σύναψη νέων συμβάσεων μεταφοράς μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για το χρονικό διάστημα από 1.1.2012 μέχρι 30.6.2012, στις περιπτώσεις που προέκυψαν κενά δρομολόγια λόγω αδυναμίας των μεταφορέων που είχαν συμβληθεί με αυτές ως προς την εκτέλεση του έργου της μεταφοράς. Οι νέες συμβάσεις συνάπτονται με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης.

Συμβάσεις μεταφοράς μαθητών που συνάφθηκαν μετά από την 1.9.2011, χωρίς να αποτελούν παρατάσεις των συμβάσεων που είχαν συναφθεί κατά το σχολικό έτος 2010-2011 από τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, παρατείνονται μέχρι την 30.6.2012.

Έργο μεταφοράς μαθητών που εκτελέστηκε μετά την 1.9.2011 και μέχρι την ολοκλήρωση και την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων από τους δήμους, αποτελεί αντικείμενο των συμβάσεων αυτών, οι οποίες θεωρούνται νόμιμες και δύναται να αποζημιωθούν από τους ανωτέρω δήμους.

Δαπάνες μεταφοράς μαθητών που πραγματοποιήθηκαν καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων, κατά το οικονομικό έτος 2011, δύναται να εκκαθαριστούν σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού των οικείων Περιφερειών τρέχοντος οικονομικού έτους, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης.

9. Η παρ. 1α του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1α. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών κάθε είδους, οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, οι Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, οι επιχειρήσεις Ο.Τ.Α., σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο, μεταξύ τους ή και με φορείς του δημόσιου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, μεμονωμένα ή από κοινού. Στις προγραμματικές συμβάσεις, που μετέχει το Δημόσιο, μπορεί να εκπροσωπείται και από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης στην οποία εκτελείται η προγραμματική σύμβαση. Οι ανωτέρω συμβάσεις υποκεινται στον προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.»

10. Η παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Εφόσον τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση έργα, προγράμματα και υπηρεσίες είναι πολιτιστικού χαρακτήρα, όπως η ανάδειξη, προστασία και συντήρηση μνημείων, οι παρεμβάσεις σε διατηρητέα ή παραδοσιακά κτίρια και οικισμούς, η διάσωση και διάδοση στοιχείων του πολιτισμού, η ανέγερση και λειτουργία χώρων πολιτισμικών λειτουργιών, η υποστήριξη δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων που αφορούν την επιστήμη, τα γράμματα και τις τέχνες, συμμετέχει, ως συμβαλλόμενος η οικεία Περιφέρεια και το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού. Η προγραμματική σύμβαση καλείται «προγραμματική σύμβαση πολιτισμικής ανάπτυξης». Το τέλος ανταποδοτικού χαρακτήρα που μπορεί να επιβληθεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για τη χρηματοδότηση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και υπηρεσιών της προγραμματικής σύμβασης, καλείται «Πολιτιστικό Τέλος.»

11. Υφιστάμενα σχολεία, δημοτικά κτίρια και δημοτικές υποδομές, περιλαμβανομένων των αθλητικών που στερούνται οικοδομικής αδείας και έχουν κατασκευαστεί μετά από δημόσιο διαγωνισμό, υπάγονται με τον παρόντα νόμο στις διατάξεις του ν. 4014/2011, χωρίς να απαιτείται καμία διαδικασία ή πρόστιμο. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κτίρια και οι υποδομές του προηγούμενου εδαφίου προέκυψαν από αλλαγή χρήσης ή από δωρεά, για την υπαγωγή τους στις διατάξεις του ν. 4014/2011 απαιτείται βεβαίωση στατικής επάρκειας.

12. Η παρ. 4 περιπτώση 14 του άρθρου 94 του ν. 3852 αντικαθίσταται ως εξής:

«14. Η συγκρότηση επιτροπής καταλληλότητας και επιλογής οικοπέδου για την ανέγερση διδακτηρίου, καθώς και επιλογής οικοπέδου μετά κτιρίου κατάλληλου να χαρακτηριστεί ως διδακτήριο. Η εκτίμηση της αξίας του οικοπέδου γίνεται από την επιτροπή του άρθρου 186 του ν. 3463/2006.»

13. Στο άρθρο 34 του ν. 4053/2012 (Α' 44) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η ρύθμιση δεν αφορά τα δρομολόγια για τα οποία έχει υπάρξει αποτέλεσμα στους διαγωνισμούς των Ο.Τ.Α.»

Άρθρο 9

Οικονομικά ζητήματα των δήμων

1. Νομίμως καταβλήθηκαν δαπάνες μισθοδοσίας και ασφάλισης στο Ι.Κ.Α. του προσωπικού καθαριότητας των σχολείων, που διενεργήθηκαν μέχρι και τον Ιούνιο 2007 από τις Σχολικές Επιτροπές και τα σχετικά παραστατικά στοιχεία αποτελούν δικαιολογητικά του ετήσιου απολογισμού τους.

2. Η παρ. 1 του άρθρου 278 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.»

3. Στο άρθρο 97 του ν. 3463/2006 προστίθεται παράγραφος 9 η οποία έχει ως εξής:

«9. Οι εργασίες μαγνητοφώνησης, μαγνητοσκόπησης, απομαγνητοφώνησης, βιβλιοδεσίας και αναπαραγωγής των πρακτικών των συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής του δήμου μπορεί να ανατίθενται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών. Η παρούσα ισχύει από 1.1.2011.»

4. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η μείωση του ύψους των μισθωμάτων ακινήτων που εκμισθώνουν οι δήμοι με συμβάσεις που έχουν συναφθεί έως την 1η Ιουνίου 2010, κατόπιν σχετικής αίτησης του μισθωτή, στην οποία θα προβάλλονται ειδικοί και ορισμένοι λόγοι και εφόσον το μίσθωμα δεν είναι ήδη χαμηλό σύμφωνα με τις τιμές αγοράς. Το ποσοστό της μείωσης καθορίζεται βάσει αντικειμενικών στοιχείων και οικονομικών συνθηκών της αγοράς και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% του μισθώματος που καταβάλλεται. Η διάρκεια της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί το ένα έτος και δύναται να ανανεώνεται με όμοια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ανά έτος, εφόσον συνεκτιμηθούν οι επικρατούσες οικονομικές συνθήκες. Τα προηγούμενα εδάφια της παρούσας παραγράφου ισχύουν αναλόγως και για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των δήμων.

5. Στα έργα των δήμων, όταν γίνεται ρητή μνεία στα συμβατικά τεύχη δημοπράτησης σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 17 του ν. 3669/2008, μπορεί να διαχωρίζονται οι τιμές και για τα γενικά έξοδα και το όφελος του εργολάβου να προστίθεται στο τέλος σε ποσοστό που ορίζεται σε 18% ανεξαρτήτως της πηγής χρηματοδότησης.

6. Οι διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 3 του ν. 4038/2012 (Α' 14), όπως ισχύει, εφαρμόζονται αναλόγως και για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές προς Ο.Τ.Α., που έχουν βεβαιωθεί στις ταμειακές υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. ή στις Δ.Ο.Υ.. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαίο θέμα για την αναλογική εφαρμογή των διατάξεων αυτών.

7. Προστίθεται άρθρο 43Α στο π.δ. 75/2011 (Α' 182) «Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων και Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας» ως εξής:

«Άρθρο 43Α

Οικονομικό έτος - προϋπολογισμός - απολογισμός

1. Το οικονομικό έτος των Περιφερειακών Ενώσεων αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

2. Η Εκτελεστική Επιτροπή οφείλει, ένα μήνα τουλάχιστον πριν την έναρξη εσόδων και εξόδων της οικείας Π.Ε.Δ. και τρεις μήνες μετά τη λήξη του οικονομικού έτους, να συντάσσει τον ετήσιο απολογισμό διαχειρίσεως της Π.Ε.Δ..

3. Ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός των Π.Ε.Δ. εγκρίνονται από το οικείο Διοικητικό Συμβούλιο.

4. Ο προϋπολογισμός συνοδεύεται απαραίτητως από αιτιολογική έκθεση στην οποία αιτιολογούνται πλήρως τα έσοδα και οι πηγές τους, καθώς και οι εγγεγραμμένες δαπάνες.